

De moderne stadsboerderij

Lamia Kocaman

Op de grens van het dicht bebouwde stedelijke weefsel en het open agrarische landschap van Neerpede introduceert Ferme du Chaudron een proeftuin voor een nieuw soort landschap: een stadsboerderij. In de eigentijdse boerderij vloeien productie, recreatie en educatie naadloos in elkaar over. Het project werd gerealiseerd in opdracht van Leefmilieu Brussel, de gewestelijke milieuadministratie. Het terrein werd herontwikkeld als onderdeel van een breder programma rond duurzame landbouw en voedseltransitie. De locatie is goed omsloten en door fiets- en wandelroutes verbonden met Brussel. Het beheer van de site is recent toegekend aan een coöperatieve bestaande uit vijf vzw's: Ferme du Chaudron, DoucheFLUX, Happy Farm, Le Champ du Chaudron en Les Gastrosophes. De stadsboerderij belooft uit te groeien tot een populaire bestemming.

Het ontwerp profileert zich als een pilootproject voor duurzame architectuur en durft bouwnormen uit te dagen. Zo wordt een klassieke Belgische aanbouw ingezet op een verrassende manier: een veranda functioneert als charmante onverwarmde ruimte, waar kinderen in het animatiehuis vrij kunnen spelen. Het materiaalgebruik is ook doordacht en duurzaam. Op verschillende plekken zijn recupmaterialen gebruikt, zoals voor de stenen vloer van het restaurant. Biosourced materialen zoals hout, kalk en hennep tonen een bewuste inzet op ecologische architectuur. Een koelkast zonder elektriciteit, vervaardigd uit samengeperste hennep, illustreert ook op interieurschaal de aandacht voor duurzaamheid.

Het architectenbureau 51N4E slaagt erin een vernaculaire of streekeigen architectuur te ontwerpen die aanvoelt alsof ze er altijd al heeft gestaan. Er werd vertrokken van een bestaande klassieke hoevestructuur: verschillende losse

gebouwen, zoals een woonhuis, stallen en schuren die gegroepeerd zijn rond een binnenplaats met landbouwactiviteiten als voornaamste functie. Ferme du Chaudron opent deze introverte typologie en vult de klassieke archetypes (het woonhuis, de stal, de schuur) aan met moderne functies. De boerderij huisvest diverse programma's verspreid over meerdere volumes: restaurant, kruidenier, eventruimte, animatieruimte en traiteur. Het restaurant en de traiteur bieden een menu van seizoensgebonden en lokaal geogste producten in een huiskamersfeer. De eventruimte kan worden verhuurd voor teambuildings. De boerderij met educatieve moestuin moet kinderen leren over de voedselproductie.

De interne circulatie, die via de buitenruimtes loopt, is met de nodige aandacht ontworpen. De buitenruimtes verbinden het lappendeken van gebouwen tot een samenhangend geheel. De stalen bogenstructuur of pergola, een overblijfsel van een schuur, vormt bijvoorbeeld de spil van de site. Bij binnenkomst zorgt de structuur voor een feestelijke sfeer, die nog sterker zal worden zodra de pergola begroeid is met bloeiende planten. De wandeling in de buitenlucht maakt het omliggende groene landschap tastbaar en integreert de hoeve in de streek.

Ferme du Chaudron illustreert knap hoe hedendaagse architectuur kan voortbouwen op traditie. Het is een voorbeeld van architectuur die op een organische wijze stedelijkheid verzoent met natuur. Het veelzijdige programma brengt voedselproductie dicht bij de stad. In de materialisatie wordt er gestreefd naar duurzaamheid. Zo zet de stadsboerderij een nieuwe standaard voor sociale stedelijke transitieprojecten.